

14. september 2023

Rammebeskrivelse

Ufaglærte hjælperes varetagelse af sondepleje, indgivelse af sondemad og medicin

Ufaglærte hjælpere er ofte ansat i hjælperordninger jf. serviceloven eller som respirationshjælper jf. sundhedsloven. For at kunne afgøre om et ufaglært hjælperhold kan og må varetage indgivelse af medicin, sondepleje og sondeernæring, er det nødvendigt at afdække, om opgaven er en sundhedsydelse/behandlingsopgave, som er forbeholdt sundhedsfagligt personale med autorisation.

Indgivelse af sondemad og sondepleje

Indenrigs- og sundhedsministeriet har fastslået, at administration og indgivelse af sondemad og stomipleje ikke er lægeforbeholdt virksomhed. Ministeriet har desuden præciseret, at administration og indgivelse af sondemad og stomipleje kan varetages af enhver med de rette kvalifikationer. Det er driftsherrens¹ ansvar at sikre, at personalet er i stand til at varetage opgaverne fagligt forsvarligt.²

Ovenstående tydeliggør at administration og indgivelse af sondemad og stomipleje ikke forudsætter særligt uddannet personale og det er derfor ej heller en opgave, som skal løses på delegation fra autoriseret sundhedspersonale jf. Autorisationsloven og Vejledning om delegation af sundhedsfaglig virksomhed³. Det betyder i praksis, at kvalificeret ufaglærte hjælpere efter aftale med driftsherren kan varetage indgivelse af sondemad og sondepleje.

Indgivelse af medicin

Indenrigs- og sundhedsministeriet har fastslået, at personale, der assisterer selvadministrerende patienter, dvs. patienter som selv kan stå for deres egen medicinering, men som f.eks. ikke selv kan åbne pilleæsken, ikke arbejder på delegation. Ministeriet påpeger, at der i så fald vil være tale om teknisk hjælp og bistand.⁴ Ministeriets udmelding underbygges af Vejledning om delegation af sundhedsfaglig virksomhed⁵, som beskriver, at hvis en plejeperson kun yder praktisk hjælp til at åbne en medicinbeholder eller giver medicinen til en bevægelseshæmmet patient, f.eks. en patient med slidgigt i fingrene, der ellers selv kan

¹ Driftsherren er arbejdsgiveren. I en BPA-ordning kan arbejdsgiveren være borgeren selv, en nærtstående eller et arbejdsgiverbureau, afhængig af hvem borgeren vælger skal være arbejdsgiver. Læs mere: [SOU Almdel endeligt svar på spørgsmål 371 SOU alm del svar på spm 371docm \(ft.dk\)](#)

² [SOU Almdel endeligt svar på spørgsmål 162 SOU alm del svar på spm 162pdf \(ft.dk\)](#)

³ [Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp \(delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed\) \(retsinformation.dk\)](#) og [Autorisationsloven \(retsinformation.dk\)](#)

⁴ [SOU Almdel endeligt svar på spørgsmål 162 SOU alm del svar på spm 162pdf \(ft.dk\)](#)

⁵ [Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp \(delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed\) \(retsinformation.dk\)](#) og [Autorisationsloven \(retsinformation.dk\)](#)

administrere sin medicin, så er plejepersonen ikke ansvarlig for medicingivningen og fungerer ikke som medhjælp for patientens læge.

Ovenstående tydeliggør, at borgere og patienter, som selv administrerer medicin, men som har brug for praktisk hjælp til håndtering af medicinen kan lade ufaglærte hjælpere assistere ved indgivelse af medicin. Denne praktiske hjælp til selvadministreret medicin er således ikke en opgave, som skal løses på delegation fra autoriseret sundhedspersonale jf. Autorisationsloven og Vejledning om delegation af sundhedsfaglig og virksomhed⁶. Det betyder i praksis, at ufaglærte hjælpere efter aftale med borger kan assistere med praktisk hjælp ved indgivelse af selvadministreret medicin.

Særligt vedr. indgivelse af medicin til børn

Ifølge sundhedsloven giver børn, der er fyldt 15 år selv samtykke til behandling. Men for børn under 15 år er det en forældremyndighedsindehaver, som giver et informeret samtykke til behandling af en mindreårig under 15 år.

Indenrigs- og sundhedsministeriet præciserer, at i tilfælde af at forældremyndighedsindehaveren administrerer receptpligtige lægemidler til barnet, er der ikke krav om delegation, idet forældremyndighedsindehaveres administration af barnets medicin sidestilles med selvadministration.

Hvis et barn behandles med receptpligtige lægemidler uden for barnets normale bopæl, f.eks. på en institution/et bosted, vil personalet ifølge Indenrigs- og sundhedsministeriet skulle arbejde på delegation fra en læge, medmindre der er tale om ophold af mere midlertidig karakter som f.eks. almindelige dagtilbud, skoler, fritidsordninger, sociale dagtilbud, weekendtilbud, botilbud, samt kost- og efterskoler, hvor personalet håndterer barnets medicin efter instruktion fra forældre.⁷

Udmåling af hjælp til sondepleje, indgivelse af sondemad og medicin

Indenrigs- og sundhedsministeriet har oplyst, at det er ministeriets vurdering, at hjælp til sundhedsydelse, som borgere uden funktionsnedsættelse selv vil kunne udføre, vil kunne indgå i timeudmålingen i hjælperordningen til en borger med funktionsnedsættelse.⁸

⁶ [Vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp \(delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed\) \(retsinformation.dk\)](#) og [Autorisationsloven \(retsinformation.dk\)](#)

⁷ [SOU Almdel endeligt svar på spørgsmål 162 SOU alm del svar på spm 162pdf \(ft.dk\)](#)

⁸ [SOU Almdel endeligt svar på spørgsmål 162 SOU alm del svar på spm 162pdf \(ft.dk\)](#)